

Башкорт теле буйынса 9-11 синыф укыусылары өсөн
өлкә олимпиада һораулары һәм эштәре. 2023-2024 укыу йылы

1. Тексты укы, рус теленә тәржемә итеп яз.

Башкортостан Республикаһының дәүләт символдары: дәүләт флагы, Дәүләт гимны, Дәүләт гербы.
Дәүләт флагы 1992 йылдың 25 февралендә расланған. Уны рәссамдар Урал Мәсәлимов һәм Ольга Асоби́на яһаған. Дәүләт флагында өстән аска күк, ак һәм йәшел төстәр бар. Ак буйың уртаһында алтын төсөндөгә түнәрәккә курай сәскәһе төшөрөлгән. Зәңгәр төс күк йөзөн, ғәзәллекте аңлата. Ағы татыулыҡты белдерә. Йәшел – азатлыҡ һәм тормош мәңгелеге билдәһе. Курай сәскәһе – дуслыҡ символы.
Дәүләт гимнын композитор һәм дирижер Фәрит Изрисов язған. Ул тантаналы йыйылыштарҙы асҡанда һәм япҡанда уйнатыла. Дәүләт флагын күтәргәндә лә Дәүләт гимны башкарыла.
Дәүләт гербының авторы – рәссам Фазлетдин Ислахов. Герб Милли бизәк менән уратып алынған түңәрәк эсендөгә Салауат Юлаев һәйкәле һүрәтенән тора. Һәйкәлдә сығып килгән ҡояш нурҙары балҡыта. Һәйкәлдең астында – курай сәскәһе, флаг төстөрөнә буялған тасма, уның ак төслөһөнә «Башкортостан» тип язылған.

2. Текстан һан һүз төркемдәрен табып, уларҙың ниндәй төркөмсәгә ҡарауын билдәлә.
а. төп б. сама в. рәт г. бәлем

3. Дәүләт флагында өстән аска күк, ак һәм йәшел төстәр бар. Был һөйләмдә ниндәй һөйләм киҫәктәре тиң?
а. тиң хәбәрҙәр б. тиң эйәләр в. Тиң тултырыуылар г. Тиң аныҡлаусылар

4. Курай сәскәһе – дуслыҡ символы. Был һөйләмдә *символы* һүзе ниндәй һөйләм киҫәге булып килә?
а. эйә составына инә б. тултырыуы в. хәбәр составына инә г. аныҡлаусы

5. Ҡушымта менән ҡатмарланған һөйләмдәрҙе табып, язып ал, ҡушымталарҙың синтаксик ролен билдәлә. Нимә ул ҡушымта?

6. *Дәүләт флагы* тигән һүзбәйләнештә **дәүләт** һүзе ниндәй һүз төркөмөнә ҡарай?
а. исем б. сифат в. рәүеш г. ҡылым

7. Текста **күк** һүзе төрлө мәғәнәлә ҡулланыла: *күк төстәр* һәм *күк йөзө*.
Күк һүзҙәре был осраҡта -
а. антонимдар б. синонимдар в. омонимдар

8. Етенсе һорауға яуап итеп һайлап алған лексик терминға билдәләмә бир.

9. Күк һүзе менән һүзбәйләнештәрҙе рус теленә тәржемә ит.

Күк Урал –	күк ат -
Күк бүре –	күк еҫе –
Күк күкрәй -	күк үлән -

10. Башкортостан дәүләт флагы төстәре нимә аңлата?

Күк –	ак -	йәшел –
-------	------	---------

Язған һүзҙәрҙең синонимдарын яз.

Рәсәй Федерацияһы флагының төстөрөн дә иҫәпләп, нимә аңлатканын яз.

**Вопросы и задания областной олимпиады по башкирскому языку для учащихся
9-11 классов**

1. Прочитайте текст. Переведите его на русский язык.
2. Найдите имена числительные и определите их разряд.
3. Найдите и прочитайте второе предложение второго абзаца. Определите, какие члены предложения являются однородными.
4. Найдите указанное слово в предложении и укажите его синтаксическую роль.
5. Выпишите из текста предложения, осложненные приложением, определите их синтаксическую роль. Дайте определение приложению.
6. Определите, к какой части речи относится указанное слово.
7. Определите, чем (синонимами, антонимами, омонимами) являются слова в словосочетаниях.
8. Дайте определение омонимам.
9. Определите степень расхождения семантики указанного слова в разных словосочетаниях.
10. Как вы поняли из текста, что означают цвета флага Республики Башкортостан? Подберите к данным словам синонимы.